

Complexnummer: 521980

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

Spanderswoud

Aantal complexonderdelen

11

Monumentnummers van complexonderdelen

521981, 522125, 522126, 522127,
522128, 522129, 522130, 522131,
522132, 522133, 527113

Woonplaats

's-Graveland

Gemeente

Wijdmeren

Provincie

Noord-Holland

Hoofdadres van hoofdobject

Spanderswoud 1, 1243 HZ 's-Graveland

Complexomschrijving

Omschrijving van het COMPLEX historische buitenplaats Spanderswoud, bestaande uit de volgende onderdelen: een HOOFDHUIS (1), een HISTORISCHE PARK- EN TUINAANLEG (2) met daarin de volgende onderdelen: STENEN BRUG met INRIJHEK (3), een BRUG met LANTAARNS (4), een HOUTEN POORTGEBOUWTJE met RIETEN KAP (5), TWEE FRUITMUREN (6). Voorts de volgende bijgebouwen: een ENSEMBLE van DIENSTWONINGEN en STALLEN (7), een BOERDERIJ met ZOMERHUIS genaamd 'Spandershof' (8), een TUINDERSWONING genaamd 'Petit Grangette' (9), een PORTIERSWONING, INRIJHEK en WILHELMINABOOM (10) en een DIENSTWONING (11).

Buiten de bescherming valt de achter het hoofdhuis gelegen boerderij (adres Spanderswoud 7).

Spanderswoud is ontstaan op de oorspronkelijke ontginningskavels 9 en 10 en de helft van 8 (kaart 1636 C. Danckersen de Rij), die door Andries Bicker werden verkregen. Over de eerste aanleg en de bouw van een huis is weinig bekend. Deze zijn er wel geweest, maar geruime tijd eenvoudig van opzet, eerder een hofstede dan een buiten. Hierbij komt dat huis en gronden vanaf 1708 tot twee maal toe voor langere tijd van elkaar gescheiden zijn geweest. Eerst in 1815 kwam het bezit weer in één hand en wel van Jan Corver Hooft. Binnen een jaar kwam dit geheel in eigendom van het echtpaar Backer-Dedel, die het ruim dertig jaar zou bezitten. Het grondgebied is dan al vergroot door de aankoop van een deel van het oostelijk gelegen Naarderveldt. In 1843 werden hieraan bovendien nog delen van het ten zuiden gelegen Noord en Zuid Wolfsbergen toegevoegd en weer later nog de zogeheten

Achterbossen, het grote bosperceel dat nu evenals het huis Spanderswoud is geheten. Deze naam draagt het huis overigens pas sinds ongeveer het midden van de 18de eeuw. Het huis en een belangrijk deel van de aanleg in landschappelijke stijl dateren uit de periode Backer-Dedel. Zij lieten bijvoorbeeld de rechthoekige vijver voor het huis vergraven tot een meer landschappelijke vorm met een eilandje. Maar behalve de vijver en de rondwandeling aan de voorzijde van het huis is er verder in de directe omgeving van het huis nauwelijks sprake van een aanleg. In 1850 kwam het buiten in eigendom van het echtpaar Van der Oudermeulen-Dedel. Het huis werd verbouwd en in 1860 vergroot met een eetzaal. Waarschijnlijk dateren ook de bijgebouwen uit deze periode. Achter op het perceel werd een bos aangelegd en de Spanderslaan werd in een gebogen patroon voortgezet. Dat gebeurde vermoedelijk om aansluiting te krijgen op het reeds eerder aangeplante bos van Wolfsbergen. In het deel van Wolfsbergen was bovendien ook al eerder een grote slingervijver aangelegd. Zo ontstond hier een flink parkbos met vijver, waarin in de loop van de jaren een intensiever padenpatroon verscheen. Van de aanleg op de beide Wolfsbergens kwam behalve de vijver in het parkbos ook nog een ouder 18de eeuws relict binnen het bezit van Spanderswoud. Dit betreft het kanaal dat dwars over het perceel loopt en waarin een ronde en een ovale kom zijn opgenomen. De ronde kom diende in later tijd tot zwemvijver. Door vererving kwam het goed vervolgens in 1873 in handen van Johanna Elisabeth Backer-de Wildt. Zij liet een neo-formele tuin opzij van het huis aanleggen, die echter na 1920 grotendeels is verdwenen. Ook de Spanderslaan, een lange slingerlaan tot aan de Bussumer Grintweg, is in deze periode aangelegd. Na haar overlijden in 1908 werd Abraham Jacob Blaauw eigenaar. Ook hij bracht verfraaiingen aan huis en tuin aan. In 1922 werd het bezit een familie NV en in 1938 vervolgens verkocht aan een Pool. In 1957 is het goed verkocht aan de Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten, die het huis op haar beurt in erfpacht uitgeeft. Na een periode van leegstand werd gerestaureerd, overigens niet altijd op de juiste en gewenste wijze. Deze minder succesvolle uitingen zijn door de huidige gebruikers inmiddels hersteld en grotendeels ongedaan gemaakt. De boerderij Spandershof dateert uit de 18de eeuw. Hij vormt door zijn ligging een eenheid met het hoofdhuis en de bijgebouwen. Bovendien is dit het enige perceel in 's-Graveland dat, op de boerderij na, nog geheel onbebouwd of onbebost is, waardoor de gehele diepte van de oorspronkelijke ontginning zichtbaar is. Op de bij de omschrijving behorende kaart zijn de omgrenzing en de aanduiding van de onderdelen aangegeven. Aan de noordzijde wordt het complex begrensd door het Ankeveense pad. Aan de westzijde door het Noordereinde tot aan de scheislout met het huidige Westerveld. Hier begint de zuidgrens, die de scheislout volgt tot het punt van het dwarskanaal met de kommen. Dit kanaal inclusief de kommen vormt hier de westgrens tot aan de scheislout (Kerkvaart) met Hilverbeek, die de verdere grens aan de zuidzijde bepaalt. Aan de oostzijde vanaf het zuiden gerekend eerst de waterloop en dan de gemeentegrens met Hilversum.

Waardering

Het COMPLEX historische buitenplaats Spanderswoud is van algemeen belang:

- in de reeks van buitenplaatsen van 's-Graveland;
- als voorbeeld van een bescheiden aanleg, met een nog sterk overheersend agrarisch karakter;
- vanwege de schilderachtige constellatie van hoofdgebouw met bijgebouwen, fruitmuren, brug en boerderij.

Monumentnummer*: 521981

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 december 2002
Kadaster deel/nr: 18645/66

*Monumentnaam***

Spanderswoud

Complexnummer

521980

Complexnaam

Spanderswoud

*Woonplaats**

's-Graveland

*Gemeente**

Wijdemeren

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Spanderswoud

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

1243 HZ

*Woonplaats**

's-Graveland

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

's-Graveland

*Sectie**

A

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1180

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 1: het HOOFDHUIS.

Het hoofdhuis ligt enkele tientallen meters van de weg en is bereikbaar via de Spanderslaan. Ter plaatse vormt het een ensemble met de dienstwoningen annex stalgebouwen en de boerderij Spandershof. Hoewel van oudere oorsprong, wekt het thans de indruk van een huis uit het begin van de 19de eeuw met latere aanpassingen. Het is bescheiden van architectuur, maar bijzonder fraai gelegen ten opzichte van de vijver en het gazon met zichtas tot aan de straat. Het huis is een vrij groot rechthoekig huis van zeven traveeën breed en het bestaat voorts uit twee bouwlagen, een kelder en een met zink gedekt schilddak. Het gebouw is rondom gepleisterd en voorzien van een kroonlijst. Een oorspronkelijk attiek is verdwenen. Met uitzondering aan de voorgevel hebben de gevels een onregelmatige indeling met vensters en deuren. De voorgevel heeft een middenrisaliet, waarin de deurpartij en een balkon voor de verdieping. Voorts heeft het de empire vensters met stores behouden. De achtergevel heeft een onregelmatige vensterindeling met lage vensters voor de verdieping. Hier tekent zich het omgelegde schoorsteenkanaal ten behoeve van het venster boven de haard in de grote zaal zich af (zie hierna). Op de rechter zijgevel staat de tekst DA PACEM DOMINE IN DIEBUS DOMINUS. De linker zijgevel heeft een uitbouw ter vergroting van het trappenhuis. In het inwendige is de indeling met middengang/hal, kamers aan weerszijden en dwars op de hal het trappenhuis bewaard. De grote achterkamer rechts op de begane grond heeft het met wijnranken gedecoreerde stucplafond behouden. Bijzonder is hier de haardpartij. Het rookkanaal is schuin in de muur

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

weggewerkt en in de plaats van een schoorsteenboezem bevindt zich boven de marmeren schouw een venster. Dit venster kan op zijn beurt worden afgesloten met een in de wand weggewerkte spiegel die door middel van een hendel beweegbaar is. De voorkamer rechts op de begane grond heeft eveneens nog het stucplafond met een bloemornament, de haardpartij en de parketvloer behouden. Ook het trappenhuis met trappen, leuning en ballusters is nog geheel intact. De overige vertrekken, met name op de verdieping hebben vanouds een sobere afwerking.

Waardering

Het HOOFDHUIS is van algemeen belang:

- als voorbeeld van een groot, maar overigens eenvoudig buitenhuis van omstreeks 1850-1860. Als zodanig redelijk tot gaaf bewaard, waarbij exterieur en interieur een goede eenheid vormen;
- vanwege zijn fraaie ligging in relatie tot het park aan de voorzijde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Monumentnummer*: 522125

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 december 2002
Kadaster deel/nr: 18645/66

Complexnummer

521980

Complexnaam

Spanderswoud

*Woonplaats**

's-Graveland

*Gemeente**

Wijdemeren

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Spanderswoud

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

1243 HZ

*Woonplaats**

's-Graveland

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

's-Graveland

*Sectie**

A

*Kad. object**

1781

Appartement

A3

Grondperceel

's-Graveland

A

1781

A7

's-Graveland

A

1781

A4

's-Graveland

A

1781

A1

's-Graveland

A

1781

A6

's-Graveland

A

1781

A2

's-Graveland

A

1781

A5

's-Graveland

A

1633

's-Graveland

A

815

's-Graveland

A

447

's-Graveland

A

1127

's-Graveland

A

1233

's-Graveland

A

735

's-Graveland

A

1618

's-Graveland

A

190

's-Graveland

A

814

's-Graveland

A

480

's-Graveland

A

192

's-Graveland

A

478

's-Graveland

A

184

's-Graveland

A

1909

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
's-Graveland	A			195
's-Graveland	A			1779
's-Graveland	A			1617
's-Graveland	A			628
's-Graveland	A			626
's-Graveland	A			615
's-Graveland	A			452
's-Graveland	A			692
's-Graveland	A			1128
's-Graveland	A			1161
's-Graveland	A			627
's-Graveland	A			1160
's-Graveland	A			1180
's-Graveland	A			707
's-Graveland	A			444
's-Graveland	A			481
's-Graveland	A			1908
's-Graveland	A			1780
's-Graveland	A			479
's-Graveland	A			445
's-Graveland	A			1632
's-Graveland	A			191

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 2: HISTORISCHE PARK- EN TUINAANLEG.

Tengevolge van de eigendomsgeschiedenis van Spanderswoud, het opdelen van de buitenplaats, het later weer samenvoegen en vervolgens uitbreiden met naastgelegen buitenplaatsen is hier nooit een groots samenhangend parkontwerp gerealiseerd. Hierdoor wordt een aantal verspreide elementen uit verschillende perioden aangetroffen. De samenbindende factor hierin is de sterke rechte lijn, gevormd door de ontginningsstructuur, en zichtbaar in de grote open ruimte aan de noordzijde en de lange met grote beuken beplante Spanderslaan. Voorts zijn er twee kerngebieden, rond het huis en de aanleg op het voormalige Wolfsbergen. De aanleg in de directe omgeving rond het huis. Dit rechthoekige gebied wordt van oudsher omgeven door een stelsel van brede sloten. De oostelijke sloot kent een halfronde uitstulping. Niet duidelijk is of dat een 18de eeuwse vorm, dan wel een latere poging tot verlandschappelijking van de waterloop is. Tengevolge van deze waterloop is ook de kenmerkende ligging van de dienstgebouwen ontstaan. Behalve de brug met de lantaarns bestond er een tweede 19de eeuwse brug aan de zuidoost zijde. Deze is echter verdwenen. Op dit grondgebied bevonden zich aan de noordoost zijde de moestuin en de boomgaard. Dit is nog duidelijk herkenbaar aan de tuinmuren en het poortgebouwtje. Thans wordt dit deel weer

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

opnieuw ingeplant met fruitbomen en leifruit. Waarschijnlijk heeft er tevens een bescheiden formele aanleg bestaan voor het huis en ten zuiden hiervan. De in oorsprong rechthoekige vijver en de laan met de grote beuken ten zuiden van het huis wijzen hierop. Vervolgens heeft er in de loop van de eerste helft van de 19de eeuw een verlandschappelijking van de tuin plaats gevonden. De rechthoekige vijver werd rond met een eilandje in het midden. Voor het huis kwam een grote parkweide, door geboomte en struiken omgeven. In dit bos werd een rondgaande wandeling opgenomen. Vanuit het huis bestaat een fraaie zichtlijn tot aan het Noordereinde, waar enige bomen in de laanbeplanting weggelaten zijn teneinde dit zicht te bestendigen. In de noordrand van de wandeling staat een grote tamme kastanje waarvan de leeftijd op een kleine 400 jaar wordt geschat. Omstreeks 1900 werd een, naar de mode van die dagen, nieuwe formele tuin aansluitend aan de zuidgevel van het huis aangelegd. Oude afbeeldingen tonen ook bloemborders en een rosarium. Dit is echter weer verdwenen, maar de plaats van de tuin, met een aanleg op hoofdlijnen is nog herkenbaar. In deze tuin staat aan de zuidzijde een borstbeeld op een hoge 18de eeuwse voet opgesteld. Deze voet is opgevestigd bij baggerwerkzaamheden in één van de 18de eeuwse vijvers en vermoedelijk afkomstig van Wolfsbergen. Het borstbeeld is van onbekende oorsprong. Het tweede belangrijke kerngebied wordt gevormd door de landschappelijke aanleg op het oostelijke deel van het grondgebied dat oorspronkelijk bij Wolfsbergen behoorde. Hier heeft aanvankelijk een bescheiden 18de eeuwse formele aanleg bestaan ongeveer midden op het perceel. Het kanaal met de twee vijvers herinnert nog aan deze periode. Vervolgens is men rond 1800 het achterste deel van de percelen gaan bebossen waarbij ook de grote slingerdijver is aangelegd. Hierop werd na aankoop van dit deel bij Spanderswoud in 1843 een aansluiting gemaakt door de Spanderslaan door te trekken in gevorkte vorm en met een slingerend verloop naar het zuiden te leiden. Hierbij werd in de noordoostelijke punt van het bos een uitzichtpunt gecreëerd. De twee poten van de nieuwe laan werden aangesloten op een vermoedelijk oudere laan die ooit op de scheiding van de beide percelen lag. Het bos ontsluit een aantal open weiden. Aan de rand van één van deze weiden werd een tweetal dienstwoningen gebouwd.

Waardering

De HISTORISCHE PARK- EN TUINAANLEG is van algemeen belang:

- vanwege de herkenbaarheid van de historisch gegroeide situatie, die representatief kan heten voor de geschiedenis van veel buitenplaatsen in 's-Graveland. Hierbinnen zijn restanten van een 18de eeuwse aanleg opgenomen in de verlandschappelijkte delen;
- vanwege de fraaie landschappelijke aanleg voor het huis;
- vanwege het unieke open karakter van het noordelijke deel.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Historische aanleg

Monumentnummer*: 522126

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 december 2002
Kadaster deel/nr: 18645/66

Complexnummer

521980

Complexnaam

Spanderswoud

Woonplaats*

's-Graveland

Gemeente*

Wijdereeren

Provincie*

Noord-Holland

Straat*

Spanderswoud

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

1243 HZ

Woonplaats*

's-Graveland

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

's-Graveland

Sectie*

A

Kad. object*

1781

Appartement

A3

's-Graveland

A

1781

A1

's-Graveland

A

1781

A5

's-Graveland

A

1781

A2

's-Graveland

A

1781

A6

's-Graveland

A

1781

A7

's-Graveland

A

1781

A4

's-Graveland

A

1780

's-Graveland

A

1779

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 3: STENEN BRUG met INRIJHEK.

De toegang tot de buitenplaats aan de noordzijde bestaat uit een gemetselde stenen boogbrug over de vaart. Langs de rand van de boogbrug staat een eenvoudige gietijzeren balie. Dwars op de brug staat een decoratief smeedijzeren hek uit de tweede helft van de 19de eeuw. Het hek bestaat uit twee stijlen door een vlakke boog met elkaar verbonden. De stijlen zijn gevuld met krullend traliewerk. Aan de buitenzijde van de stijlen is in voluutvorm gekruld traliewerk aangebracht. Tussen de stijlen draaien de vleugels. Hierin is de naam SPANDERS-WOUD opgenomen.

Waardering

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

De STENEN BOOGBRUG met ijzeren INRIJHEK is van algemeen belang:

- vanwege zijn functionele en decoratieve betekenis voor de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 522127

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 december 2002
Kadaster deel/nr: 18645/66

Complexnummer

521980

Complexnaam

Spanderswoud

*Woonplaats**

's-Graveland

*Gemeente**

Wijdereeren

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Spanderswoud

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

1243 HZ

*Woonplaats**

's-Graveland

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

's-Graveland

*Sectie**

A

*Kad. object**

1781

Appartement

A6

's-Graveland

A

1781

A1

's-Graveland

A

1781

A5

's-Graveland

A

1781

A7

's-Graveland

A

1781

A4

's-Graveland

A

1781

A3

's-Graveland

A

1781

A2

's-Graveland

A

1779

's-Graveland

A

1780

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 4: BRUG met LANTAARNS.

De toegang van de oprijlaan naar het huis bestaat uit een vroeg 19de eeuwse brug over de waterloop naast de oprijlaan. De in oorsprong houten brug rust op gemetselde brughoofden, die versterkt worden door natuurstenen kolommen. Het loopvlak van de brug is vervangen door beton. De elegante gietijzeren leuning met balusters en decoratief traliewerk daartussen en gebogen aanzetstukken is daarbij behouden. Aan weerszijden van de brug aan de kant van de oprijlaan staan twee lantaarns op een hoge vierkante paal van gegoten beton.

Waardering

De BRUG met LANTAARNS is van algemeen belang:

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- als functioneel en decoratief onderdeel van de buitenplaats;
- vanwege de ruimtelijke samenhang met hoofdgebouw, dienstgebouwen en de boerderij.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 522128

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 december 2002
Kadaster deel/nr: 18645/66

Complexnummer

521980

Complexnaam

Spanderswoud

Woonplaats*

's-Graveland

Gemeente*

Wijdmeren

Provincie*

Noord-Holland

Straat*

Spanderswoud

Nr*

1

Toev.*

Postcode*

1243 HZ

Woonplaats*

's-Graveland

Situering

Bij

Locatie

Kadastrale gemeente*

's-Graveland

Sectie*

A

Kad. object*

1781

Appartement

A4

Grondperceel

's-Graveland

A

1781

A5

's-Graveland

A

1781

A6

's-Graveland

A

1781

A2

's-Graveland

A

1781

A7

's-Graveland

A

1781

A1

's-Graveland

A

1781

A3

's-Graveland

A

1779

's-Graveland

A

1780

Rijksmonumentomschrijving**

Omschrijving onderdeel 5: HOUTEN POORTGEBOUWTJE met RIETEN KAP.

Ter markering van de ingang van de moestuin achter het hoofdhuis staat aan de zuidzijde een houten poortgebouwtje, gedekt met een rieten kap, van omstreeks 1900. Het geheel is een open constructie bestaande uit stijlen en liggers en een boogrib in de vorm van een gedrukte spitsboog. Tussen de stijlen draait een halfhoog houten hek.

Waardering

Het HOUTEN POORTGEBOUWTJE met RIETEN KAP is van algemeen belang:

- vanwege zijn functionele en decoratieve betekenis voor de buitenplaats;

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

- vanwege zijn uniciteit.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 522129

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 december 2002
Kadaster deel/nr: 18645/66

Complexnummer

521980

Complexnaam

Spanderswoud

*Woonplaats**

's-Graveland

*Gemeente**

Wijdereeren

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Spanderswoud

*Nr**

1

*Toev.**

*Postcode**

1243 HZ

*Woonplaats**

's-Graveland

Situering

Bij

Locatie

*Kadastrale gemeente**

's-Graveland

*Sectie**

A

*Kad. object**

1781

Appartement

A3

's-Graveland

A

1781

A4

's-Graveland

A

1781

A5

's-Graveland

A

1781

A2

's-Graveland

A

1781

A7

's-Graveland

A

1781

A6

's-Graveland

A

1781

A1

's-Graveland

A

1780

's-Graveland

A

1779

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 6: FRUITMUREN (6A en 6B)

Even ten oosten van het hoofdhuis bevindt zich de voormalige moestuin. Deze wordt nog duidelijk gemarkeerd door zowel de fruitmuren als het houten poortgebouwtje. De fruitmuren bevinden zich langs de noordzijde (6A) en langs de oostzijde (6B). De muren lijken 18de eeuws van karakter, maar dateren uit 1865. De muur aan de noordzijde (6A) is een achterover hellende halfsteens fruitmuur. Hoewel de muur 18de eeuws oogt, dateert hij uit 1865. Tegen de achterzijde zijn op regelmatige afstand steunberen geplaatst. Aan beide uiteinden is een poortdoorgang aangebracht. De muur aan de oostzijde (6B) is een voorover hellende halfsteens fruitmuur eveneens daterend uit 1865. Ook hier aan de oostzijde steunberen en bovendien is aan deze zijde een houten schuur gebouwd, die via een doorgang in de muur bereikbaar is. Beide muren zijn in de jaren 1990 gerestaureerd.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Waardering

De FRUITMUREN zijn van algemeen belang:

- vanwege hun functionele betekenis voor de buitenplaats;
- vanwege de ruimtelijke samenhang met de aanleg rondom het hoofdhuis.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Monumentnummer*: 522130

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 december 2002
Kadaster deel/nr: 18645/66

<i>Complexnummer</i>	<i>Complexnaam</i>
521980	Spanderswoud

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
's-Graveland	Wijdereen	Noord-Holland

<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Spanderswoud	2		1243 HZ	's-Graveland		
Spanderswoud	3		1243 HZ	's-Graveland		
Spanderswoud	4		1243 HZ	's-Graveland		
Spanderswoud	5		1243 HZ	's-Graveland		

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>
's-Graveland	A	1781	A4	
's-Graveland	A	1781	A2	
's-Graveland	A	1781	A7	
's-Graveland	A	1781	A3	
's-Graveland	A	1781	A5	
's-Graveland	A	1781	A6	
's-Graveland	A	1781	A1	
's-Graveland	A			1779
's-Graveland	A			1780

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 7: ENSEMBLE van DIENSTWONINGEN en STALLEN.

Direct ten noorden van het huis gelegen ensemble van een dwars geplaatst stalgebouw met loodrecht daarachter een serie van twee dienstgebouwen. Het oudste deel van circa 1850 wordt gevormd door de eerste serie dienstwoningen, waarin, gezien de deur/vensterpartij oorspronkelijk ook een stal of koetshuis in is ondergebracht. Vervolgens is omstreeks 1870 het nieuwe koetshuis gebouwd, dwars op het oude. In 1903, volgens de datering in de oostelijke eindgevel, is nog een dienstwoning gebouwd. Het geheel staat met de noordmuur in de waterloop. De

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

oudste DIENSTWONING is één bouwlaag hoog, wordt gedekt door een met pannen gedekt mansarde dak en is witgepleisterd in een natuursteenpatroon. In oorsprong bestond het uit drie woningen van steeds één deur en één venster en een deel bestemd tot stal/koetshuis. Hiervan wordt de inrijdeur geflankeerd door twee vensters, het geheel uitgevoerd met flauwe spitsbogen door middel van stucwerk geaccentueerd. In de gevel in het water bevinden zich vijf roedenverdeelde ramen en een deur. Het KOETSHUIS is eveneens één bouwlaag hoog, heeft een met pannen gedekt mansarde dak en een afwerking van wit stuc met een natuursteenmotief en geblokte hoeklisenen. De voorgevel heeft een symmetrische opzet met een brede inrijdeur, waarboven een hijsluik en twee kleinere zijdeuren. Er zijn hier geen vensters. Tegen de linkerzijde is een kleine aanbouw, met eenzelfde vorm van afwerking. In het inwendige wordt nog een aantal originele paardenstallen aangetroffen, de enige als zodanig bewaarde in geheel 's-Graveland. De DIENSTWONING uit 1903 bestaat eveneens uit één bouwlaag met een mansarde dak. Het gebouw wordt gedateerd in de noordelijke topgevel.

Waardering

Het ENSEMBLE van DIENSTWONINGEN en STALLEN is van algemeen belang:

- vanwege zijn functionele betekenis voor de buitenplaats;
- vanwege de ruimtelijke samenhang met hoofdhuis, brug en boerderij;
- het stalgebouw bovendien vanwege de bewaarde paardenstallen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Monumentnummer*: 522131

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 december 2002
Kadaster deel/nr: 18645/66

*Monumentnaam***

Spandershof

Complexnummer

521980

Complexnaam

Spanderswoud

*Woonplaats**

's-Graveland

*Gemeente**

Wijdemeeren

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Spanderswoud

*Nr**

6

*Toev.**

*Postcode**

1243 HZ

*Woonplaats**

's-Graveland

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

's-Graveland

*Sectie**

A

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

1633

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 9: BOERDERIJ met ZOMERHUISJE genaamd 'Spandershof'.

Tegenover het huis aan de noordzijde van de oprijlaan gelegen 18de eeuwse boerderij van het hallenhuistype met een kelder aan de noordzijde. De voor- en achtergevel zijn uitgevoerd als tuitgevel, klesoren en vlechtingen en natuurstenen platen op de schouders en de top. Voorts een met pannen gedekt zadeldak. In de voorgevel de deurpartij en drie roedenverdeelde vensters met luiken en een kelderlicht. In de top een eenvoudig drielicht venster. In de zijgevels enkele vensters en de stalramen. Het zomerhuis staat ten noorden van de boerderij en is voor wat betreft het materiaalgebruik en de vormgeving een miniatuur van de grote boerderij. De overige erfbebouwing, kapberg en diverse schuren en stallen, is van recente (XXB) datum. Overigens is er geen sprake van een duidelijke aanleg rondom de boerderij.

Waardering

De BOERDERIJ met ZOMERHUISJE 'Spandershof' is van algemeen belang:

- als voorbeeld van een monumentale 18de eeuwse boerderij met zomerhuis van eenvoudige doch harmonische architectuur;
- vanwege de ruimtelijke samenhang met het hoofdhuis, de brug en het ensemble van dienstwoningen.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Bijgebouwen kastelen enz.

Functie

Monumentnummer*: 522132

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 december 2002
Kadaster deel/nr: 18645/66

*Monumentnaam***

Petit Grangette

Complexnummer

521980

Complexnaam

Spanderswoud

*Woonplaats**

's-Graveland

*Gemeente**

Wijdemeren

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Noordereinde

*Nr**

8

*Toev.**

*Postcode**

1243 JG

*Woonplaats**

's-Graveland

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

's-Graveland

*Sectie**

A

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

735

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 9: TUINDERSWONING 'Petit Grangette'.

Een in de bosrand aan een open weide/bouwland gelegen kleine tuinderswoning uit de eerste decennia van de 20ste eeuw, bestaande uit één bouwlaag met een met pannen gedekt zadeldak. De deur bevindt zich in de zijgevel en voorts is er een drietal roedenverdeelde vensters in de voorgevel.

Waardering

De TUINDERSWONING 'Petit Grangette' is van algemeen belang:

- vanwege de effectvolle situering binnen de aanleg;
- als voorbeeld van eenvoudige doch harmonische architectuur;
- vanwege haar functionele betekenis voor de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie

Monumentnummer*: 522133

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 december 2002
Kadaster deel/nr: 18645/66

Complexnummer
521980

Complexnaam
Spanderswoud

*Woonplaats** 's-Graveland, Hilversum
*Gemeente** Hilversum, Wijdmeren
*Provincie** Noord-Holland

*Straat** Oude Meentweg
*Nr** 6
*Toev.**
*Postcode** 1243 JD
*Woonplaats** 's-Graveland
Situering
Locatie

*Kadastrale gemeente** Hilversum
*Sectie** I
*Kad. object**
Appartement
Grondperceel

Hilversum I 3004
's-Graveland A 1908
's-Graveland A 1909

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 10: PORTIERSWONING, HEK en WILHELMINABOOM.

Aan de uiterste oostgrens, aan de achterzijde van de laan staat aan de noordzijde hiervan een portierswoning van omstreeks 1890-1900. In de as van de laan staat een Wilhelmina lindeboom en de laan wordt afgesloten met een eenvoudig gietijzeren spijlenhekk van omstreeks 1900. De PORTIERSWONING telt één bouwlaag met een kap tussen topgevels. De dakrand springt ver uit en in de top is decoratief houtwerk aangebracht. De symmetrisch opgezette voorgevel heeft een sterk vooruitspringende ingangspartij met een aankapping loodrecht op het zadeldak en links en rechts roedenverdeelde ramen. Het gietijzeren INRIJHEK bestaat uit twee ronde gedecoreerde kolommen, waartussen de vleugels draaien en aan weerszijden een vast spijlenhek. Dit deel is later (XXB) vergroot. De WILHELMINABOOM is omsloten door een laag gietijzeren spijlenhek waarop aan twee zijden een bekroonde W.

Waardering

Het ENSEMBLE PORTIERSWONING, INRIJHEK en WILHELMINABOOM is van algemeen belang:

- vanwege zijn functionele en decoratieve betekenis voor de buitenplaats.

Hoofdcategorie Woningen en woningbouwcomplexen
Subcategorie Dienstwoning(K)
Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 527113

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 16 december 2002
Kadaster deel/nr: 18645/66

Complexnummer

521980

Complexnaam

Spanderswoud

*Woonplaats**

's-Graveland

*Gemeente**

Wijdereeren

*Provincie**

Noord-Holland

*Straat**

Noordereinde

*Nr**

6

*Toev.**

*Postcode**

1243 JG

*Woonplaats**

's-Graveland

Situering

Locatie

*Kadastrale gemeente**

's-Graveland

*Sectie**

A

*Kad. object**

Appartement

Grondperceel

707

's-Graveland

A

815

*Rijksmonumentomschrijving***

Omschrijving onderdeel 11 (Noordereinde 6): DIENSTWONING

Eenvoudige dienstwoning bestaande uit één bouwlaag met een stijl mansardedak met pannen gedekt, gebouwd omstreeks 1900. Het huis is van diverse latere aanbouwen voorzien en het geheel is gepleisterd. In het dakoverstek een eenvoudige makelaar.

Waardering

De DIENSTWONING is van algemeen belang:

- vanwege de situering binnen de aanleg;
- vanwege haar functionele betekenis voor de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Dienstwoning(K)

Functie